

JARO – ČAJOVÁ SOUPRAVA

JARO – ČAJOVÁ SOUPRAVA

Dekor: otisky houbičky s modrým barvítkem na bílé glazuře

KONVIČKA S POKLIČKOU

KONVIČKA S POKLIČKOU

TÉMA: sesazování více vytočených kusů

1 Vezměte větší kus hlíny a vycentrujte ho na kruhu při velké rychlosti. Hrouda hlíny musí být opravdu dobře zpracovaná, vycentrovaná a zbavená nečistot a vzduchových bublin, jinak se při tvarování nádoba rozhodí a zhroutí.

2 Udělejte uprostřed vycentrované hroudy dolík a otevřete ho na šíři dna. Dávejte pozor, aby se vám hlína na okraji nezvedala do límce, který by se mohl překloupit a uzavřít v sobě vzduch. Vzduchová bublina by vám později nedovolila výrobek dokončit.

KONVIČKA S POKLIČKOU

3 Stěny vytahujte postupně a pomalu nahoru do zužujícího se komínu. Musíte vytvořit tzv. základní kachel, který bude mít ode dna až nahoru stejnou tlustou stěnu.

4 Postupným mírným tlakem při vyťahování stěny směrem nahoru zaberte více vnitřní rukou, aby se prohloubilo spodní břísčko buclaté konvice. Při vytváření vrchního obloučku bubliny tlačí vnější ruka hlinu směrem dovnitř. Při velké rychlosti by se výrobek mohl zhroutit, sladte rychlost kruhu a vyťahování hlíny.

5 Na vrchním okraji nádoby byste si měli nechat o trochu více hlíny – vytvoříte tam vnitřní zámeček. Po dokončení tvaru a zahlazení vnější stěny vyberte kulmíkem (kulatá houbička na tyčce) všechnu vodu na dně výrobku. Nakonec vytvoříte zámeček na pokličku na vnitřní hraně vrchního okraje. Je to vlastně malý schodeček směrem dovnitř na okraji konvice, který uděláte za pomalé rychlosti kruhu dřevěnou špachtličkou s rovným okrajem. Prsty levé ruky podpírejte hlinu uvnitř nádoby a pravou rukou tlačte špachtli do okraje nádoby, až vznikne vnitřní schodek, na kterém bude sedět poklička. Hotový výrobek odřízněte od kruhu strunou a nechte zavadnout do kožovitého stavu.

6 Obkročákem (měřítkem) změřte průměr vnitřního schodečku, míru si nechte uloženu v nástroji a vytvořte malou misku, která bude mít na venkovním okraji stejnou míru.

VYTOČENÍ HUBIČKY

Pokličky, zámečky a hubičky mohou být různé, rovné, baculaté se zámečkem na pokličce, malé, velké. Jak vytvořit hubičku a pokličku pro tuto konvici se dozvíte dále. Ale pamatujte si, že byste si měli vždy nachystat dvě hubičky – pro případ, že se při sesazování něco nepovede – a dvě pokličky nejen ze stejného důvodu, ale taky proto, že pokličky při používání konvice rády padají a rozbíjí se. Stejně velkou a stejně dobře zapadající pokličku do zámečku konvice už se vám málokdy podaří vytvořit, i když si míry z obkročáku zapíšete.

KONVIČKA S POKLIČKOU

7 Vytvořenou hubičku z malé hroudy hlíny, bez dna a s mírně ohnutým okrajem můžete ještě na kruhu na užším konci zdeformovat do oválu, aby se tekutina z konvičky dobře vylévala.

8 Nechte konvičku, hubičku i pokličku zavadnout do kožovitého stavu (mírně usušené výrobky do stavu, kdy s nimi můžete manipulovat a nezdeformují se). Skalpelem nebo zalamovacím nožem seříznete široký konec hubičky tak, aby dobře „sedla“ na konvičku.

Tvar i velikost musí být přiměřená k tělu nádoby. Při připevnění by měl být spodní okraj výlevového konce hubičky na stejné úrovni s okrajem jejího těla. Při vyměřování položte na vršek konvičky špejl nebo pravítko. Kdyby byl vylévací okraj hubičky níže, tekutina by z plné konvičky vytékala i bez jejího nahnutí.

9 Až vyměříte a odřežete hubičku do potřebné velikosti, označte si místo přilepení a zdrsněte křížovým naškrabáním spojovací plochy. Nezapomeňte hubičku zkontrolovat také pohledem shora, zda neuhýbá doprava nebo doleva, ale opravdu míří pěkně rovně z konvičky. V místě, kde bude vytékat tekutina z nádoby do hubičky, vyříznete nožem větší otvor nebo udělejte děrovačem několik dírek. Nezapomeňte je hlavně uvnitř nádoby zahladit mokrou houbičkou, aby nezůstaly ostré hrany dírek, které by vás mohly zranit při umývání nádoby.

10 Místo spoje natřete šlikrem (blátíčkem), pevným stiskem přilepte hubičku a spoj ještě raději zpevněte malou nudličkou hlíny, zamáznutou v místě spoje. Mokrým prstem můžete spoj pěkně vyhladit, že nebude ani vidět ostrá hrana mezi hubičkou a nádobou.

11 Vrchní okraj úzkého konce hubičky můžete rovně seříznout pro zjemnění pohledu na nádobu.

KONVIČKA S POKLIČKOU

GLAZOVÁNÍ

12 Mokrým prstem vyhladíte „cestu pro čaj“, aby tekutina z hubičky vytékala správným směrem a nestékala po spodní části konvičky na stůl.

13 Na druhou stranu konvičky (v ose) připevníte tažené ucho dostatečně velké, aby se vám s konvičkou dobře manipulovalo, i když bude plná čaje.

1 Po dokonalém usušení dejte konvičku do pece na první výpal – tzv. přezáh (cca 800 °C, podle výrobce hlíny). Rozmíchejte glazuru, aby v ní nezůstaly velké kusy ani bubliny, případně ji přecedte před hustý cedník. Glazura musí mít stejné teplotní rozpětí jako vaše hlína, jinak výrobek může popraskat a prosakovat.

Zašpuntujete hubičku konvičky kouskem suché houbičky nebo malým kouskem měkké hlíny. Dovnitř nalijte glazuru asi do 2/3 výšky a krouživým pohybem ji pomalu vylivejte tak, aby byla rovnoměrně po celém vnitřním prostoru konvičky. Poslední zbytek glazury vylijte odšpuntovanou hubičkou. Na místech, kde glazuru nechcete, ji otřete mokrou vyždímanou houbičkou nebo omette čistým kartáčkem. Místa, která se nenaglazovala, zamalujte opatrně štětečkem.

2 Za pár minut, až se vnitřní glazura vsákne a oschnou opravovaná místa, **naglazujte** konvičku i zvenku. Abyste nesetřeli již nanesenou glazuru, vložte ruku do nádoby a pevně ji držte rozevřenými prsty. Konvičku ponořte do velkého množství glazury až po okraj a pár sekund ji podržte pod hladinou. Máte-li malý kbelík nebo jen malé množství glazury, můžete výrobek rovnoměrně polévat, ale může se stát, že glazura nebude jednotná.

KONVIČKA S POKLIČKOU

3 Celou pokličku naglazujete v glazovacích kleštích, nebo ji můžete podržet za úchytku, kterou neglazujete – zůstane hrubá a nebude vykluzovat z ruky. Plochy, na kterých budou výrobky v peci stát, nesmí být glazované, aby se „nepřilepily“ k deskám v peci. Otřete je důkladně mokrou houbičkou, raději i cca 2 mm nad dnem, aby měla glazura místo, kdyby o kousek стекла, a nepřipálila se k deskám.

4 Rozmíchejte na kachličce malé množství modrého barvítka s vodou. Pokud je to jenom pigment, přidejte trošku tavitka nebo transparentní glazury. Z čisté houbičky si vystříhnete určitý tvar a jemným tisknutím udělejte dekor po celé ploše konvičky.

Konvičku i s dalšími výrobky jarního servisu dejte vypálit na tzv. ostrý výpal. Doporučuji dávat vždy celou soupravu na jedno patro v peci, pokud je dostatečně velká, protože i malé odchylky teploty v různých částech pece mohou změnit odstín glazury.

Tato konvička byla vypálena na první výpal (přežah) při teplotě 780 °C, na druhý výpal (vysoký) při 1 200 °C.

KONVIČKA S POKLIČKOU

HUBIČKA A POKLIČKA

1 Vycentrujte větší kus hlíny, ze kterého postupně vytvoříte jednu až dvě pokličky a dvě hubičky. Vytočte hroudu do homole a na vrchní části točení si naznačte, kde asi budete pracovat. Zbytek hlíny zatím odložte.

2 Do oddělené hlíny udělejte uprostřed dolíček a vytočte malou misku.

3 Průměr by měl odpovídat schodku na vnitřním zámečku konvičky.

4 Strunou odříznete výrobek, pokud možno v rovině, a zbytek hlíny můžete dále zpracovávat.

5 Mírně zavadnutou pokličku přiložte na čistě umytý kruh. Kruh je mokrá a vy můžete krouživým pohybem výrobek „přicucnout“. Výrobek zajistíte třemi kousky měkké hlíny přitlačenými na kruh a okraj výrobku. Přetáčecím očkem pokličku opracujete za jízdy dokulata.

6 Malý kousek měkké hlíny vytvarujte do homole, zploštěte spodní stranu, zdrsněte špejlí, naneste šlikr a stiskem připevněte.

KONVIČKA S POKLIČKOU

7 Tento malý kousek hlíny vycentrujte a tlakem prstů vytvořte tvar úchytky, aby se poklička dobře zvedala z konvičky i velké mužské ruce.

8 Ze zbytku hlíny na kruhu vytvořte malý komín bez dna, ze kterého vytvoříte postupně dvě hubičky.

10 Vrchní okraj hubičky musí být hodně prohnutý, aby se dobře zpracovávala při sesazování na konvičku. Výrobky nechce zavadnout do kožovitého stavu a zkompletujte je.

9 Do hotové pokličky udělejte párátkem malou díрку, kudy bude z nádoby odcházet pára.

OHŘÍVÁČEK POD KONVIČKOU

TÉMA: točení více kusů z hroudy

1
Vycentrujte hroudu hlíny. Udělejte v ní dolíček a rozšíření. Průměr by měl přibližně odpovídat průměru dolní strany konvičky.

2
Vytáhněte stěny nádoby nahoru cca 8 cm a dejte jim mírně buclatý tvar.

OHŘÍVÁČEK POD KONVIČKOU

3 Přibližně 3 cm vrchního okraje nádoby pomalu stlačte směrem dovnitř. Levá ruka vše zevnitř jistí. Rychlost kruhu by měla být pomalejší. Když jsou stěny moc tenké nebo moc rozplavené, proboří se dovnitř a musíte začít znovu.

4 Do rovné plochy můžete špachtličkou zatlačit malý schodeček, který zcela zabrání konvičce, aby se převrhla nebo sklouzla z ohříváčku.

5 Na poměření vám bude stačit i obyčejné pravítko. Hotový výrobek nechte po odtrhnutí několik hodin zavadnout (nebo do druhého dne pod igelitem).

6 Do mírně zavadnutého ohříváčku vyřežte skalpelem nebo zalamovacím nožem několik dekoračních otvorů pro přístup vzduchu.

7 Odstraňte hlínu ze vzniklých otvorů a zahladte je mokrou houbičkou.

GLAZOVÁNÍ

Aby tekutina v nádobě stojící na ohříváčku byla neustále teplá, naglazujte celý ohříváček-stojánek na čajovou svíčku bílou glazurou. Neotírejte ale od glazury dno, naopak očistěte vrchní plochu. Konvička bude lépe stát na hrubé, pouze vypálené hlíně než na glazovaném povrchu. Jako dekor přidejte pár otisků houbičkou s modrým barvítkem.

ČAJOVÉ MISKY

TÉMA: točení několika stejných nádob

Nachystejte si několik kousků stejného množství hlíny (podle počtu požadovaných misek + 2 navíc). Můžete hlínu také navážít (např. po 20 dkg) a váhu si zapsat na pozdější točení stejných výrobků. Zpracujte hlínu do koule a na kruhu vycentrujte.

Do vycentrované hroudy udělejte přesně uprostřed ukazováčkem nebo palcem dolík. Nechte si ale dostatečné množství na dně. Kruh zastavte, píchněte do dna tenkým špičatým párátkem a podle délky zašpinění odhadněte, kolik máte hlíny na dně. Díрку po párátku zahleďte.

ČAJOVÉ MISKY

Stejným prstem, kterým jste udělali dolík, rozšířte hroudu hlíny do širší misky. Dávejte pozor, aby dno bylo rovné.

Stěny rozšířené misky vytažte pomalu nahoru, zpomalte kruh a pracujte pomaleji v souladu s rychlostí kruhu a silou hlíny ve stěnách. Levá ruka je uvnitř nádoby a pravá vně, je dobré když se dotýkají, aby pracovaly souběžně a jedna neutíkala druhé.

Zatím misku nerozšiřujte, ale vytažte pozvolna, třeba i natřikrát, až bude mít požadovanou sílu. Teprve při posledním vyťahování hlíny zatlačte vnitřní rukou směrem ven a dejte misce otevřený tvar.

Čajové misky mohou samozřejmě zůstat jednoduše kulaté, ale můžete jim také udělat stiskem kraje zajímavé „ouško“.

GLAZOVÁNÍ

Misky po přežahu naglazujte hlavně uvnitř, nejlépe bílou glazurou, aby barva čaje vynikla. Na vnější straně misky udělejte stejný dekor jako na konvičce.

LIS NA CITRONY

LIS NA CITRONY

LIS NA CITRONY

TÉMA: uzavření vytočené homole

1 Do malé vycentrované hroudy udělejte dolíček až na kruh, mírně ho rozšiřte a nachystejte si asi polovinu hlíny ze vzniklého prstence na vytahování.

3 ... a snažte se jej „přískrtit“...

5 Ze zbytku hlíny vytočte okraj talířku. Mezi homolí a zvednutým okrajem by měla být malá rovná plocha, do které po zavadnutí uděláte děrovačem otvory na odtékání šťávy.

2 Postupně hlínu vytahujte do zužujícího se komínku...

4 ... aby se nakonec úplně uzavřel.

6 Dokud je výrobek na kruhu a v homoli je uzavřen vzduch, můžete špachtlí vytlačit žlábký na vymačkávání šťávy.

LIS NA CITRONY

7 Změřte vnější rozměr zvednutého okraje. Musí být v souladu s vnitřním rozměrem misky, která bude pod odšťavňovačem zachycovat šťávu. Výrobek strunou odřízněte a nechte zavadnout.

8 Vytočte si z nové hroudy vyšší misku se shodným průměrem okraje.

9 Udělejte na misce zobáček na vylévání šťávy. Levou rukou nachystejte mezi ukazováčkem a palcem „véčko“ a ukazováčkem pravé ruky do něj protlačte hlinu. Mokrým prstem zobáček několikrát protáhněte, aby se pěkně vytvaroval. Odřízněte strunou od kruhu a nechte zavadnout. Upravte dno obou nádob a zkontrolujte, zda na sebe padnou. Případné nerovnosti upravte nožem.

GLAZOVÁNÍ

Aby výrobek ladil ke zbytku soupravy, naglazujte oba kusy bílou glazurou, nezapomeňte setřít dno a udělejte pár stejných modrých otisků houbičkou.

